

- Lezing: 2 Samuel 11:1-12:7a

David en Batseba

¹Bij het aanbreken van het voorjaar, de tijd waarin koningen gewoonlijk ten strijde trekken, stuurde David opnieuw het leger eropuit, onder leiding van Joab en zijn bevelhebbers, om de Ammonieten te verslaan en Rabba te belegeren. Zelf bleef hij in Jeruzalem achter. ²Op een keer stond hij aan het eind van de middag op van zijn rustbed en liep wat heen en weer over het dak van het paleis. Beneden zag hij een vrouw die aan het baden was. Ze was heel mooi om te zien. ³Hij liet uitzoeken wie ze was, en men zei hem: 'Dat is Batseba, de dochter van Eliam, de vrouw van de Hethiet Uria.' ⁴David liet haar bij zich komen en sliep met haar. (De voorgeschreven periode van onthouding na haar onreinheid was juist verstreken.) Daarna ging ze terug naar huis. ⁵Enige tijd later merkte ze dat ze zwanger was. Ze liet dat aan David berichten, ⁶waarop David aan Joab opdracht gaf om Uria naar hem toe te sturen. ⁷Uria meldde zich op bevel van Joab bij David, die hem vroeg hoe Joab en het leger het maakten en hoe het er met de oorlog voorstond. ⁸Vervolgens zei hij: 'Ga naar huis en ontspan u wat.' Toen Uria het paleis verliet, kreeg hij nog een geschenk van de koning mee. ⁹Maar Uria ging niet naar huis; hij bleef slapen in het poortgebouw van het paleis, bij de manschappen van zijn heer. ¹⁰Toen men David verteld had dat Uria niet naar huis was gegaan, zei hij tegen hem: 'U hebt toch een lange reis achter de rug. Waarom bent u niet naar huis gegaan?' ¹¹Uria antwoordde: 'De ark en het leger van Israël en Juda zijn ondergebracht in hutten, opperbevelhebber Joab en zijn manschappen bivakkeren in het open veld; zou ik dan naar huis gaan om te eten en te drinken, en te slapen met mijn vrouw? Zo waar u leeft, dat doe ik niet!' ¹²David zei tegen Uria: 'Blijf ook vandaag nog hier, dan laat ik u morgen teruggaan.' Uria bleef die dag dus nog in Jeruzalem. De dag daarop ¹³nodigde David hem bij zich aan tafel en voerde hem dronken. Toch ging Uria 's avonds niet naar huis, maar hij legde zich opnieuw te slapen bij de manschappen van zijn heer.

¹⁴De volgende morgen schreef David Joab een brief, die hij aan Uria meegaf. ¹⁵In de brief stond: 'Stel Uria op waar het hevigst wordt gevochten en geef hem geen rugdekking, opdat hij wordt getroffen en sneuvelt.' ¹⁶Joab onderzocht waar de verdediging het sterkst was, en stelde Uria juist daar op. ¹⁷De verdedigers van de stad deden een uitval naar Joab. Er vielen slachtoffers onder de soldaten van David, en ook Uria vond de dood. ¹⁸Joab liet aan David verslag uitbrengen van de strijd ¹⁹en beval de bode: 'Als je de koning het hele verloop van de strijd hebt verteld, ²⁰en als hij dan woedend aan je vraagt: "Waarom hebben jullie je zo dicht bij de stad gewaagd? Jullie konden toch weten dat ze vanaf de muur zouden schieten! ²¹Zijn jullie soms vergeten hoe Abimelech, de zoon van Jerubbeset, in Tebes aan zijn einde is gekomen? Een vrouw heeft toen vanaf de stadsmuur een maalsteen op zijn hoofd gegooid, zodat hij stierf. Waarom hebben jullie je dan zo dicht bij de muur gewaagd?", dan moet je zeggen: "Ook uw bevelhebber Uria is omgekomen."' ²²De bode ging naar David en vertelde hem alles wat Joab hem had opgedragen. ²³Hij zei tegen David: 'Onze tegenstanders waren sterker dan wij en deden een uitval naar ons. We dreven ze terug tot voor de poort, ²⁴maar toen namen de boogschutters ons vanaf de muur onder schot en sneuvelde er soldaten van de koning. Ook uw bevelhebber Uria is omgekomen.' ²⁵David droeg de bode op om tegen Joab te zeggen: 'U moet er maar niet te slecht over oordelen; de oorlog eist nu eenmaal zijn tol. Houd moed! Heropen de aanval op de stad en maak haar met de grond gelijk.'

²⁶De vrouw van Uria kreeg bericht dat haar man was gesneuveld, en ze treurde om haar echtgenoot. ²⁷Toen de rouwtijd voorbij was, nam David haar bij zich aan het hof. Zij werd zijn vrouw en baarde hem een zoon.

In de ogen van de HEER was het wel degelijk slecht wat David had gedaan.

1Hij stuurde de profeet Natan naar David toe om hem het volgende te vertellen: 'Er woonden eens twee mannen in dezelfde stad, een rijke en een arme. 2De rijke man had heel veel geiten, schapen en runderen, 3de arme man had niet meer dan één lammetje kunnen kopen. Hij koesterde het en het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen. Het at van zijn brood en dronk uit zijn beker en sloep in zijn schoot; hij had het lief als een dochter. 4Op zekere dag kreeg de rijke man een gast op bezoek. Hij kon het niet over zijn hart verkrijgen om de reiziger een van zijn eigen geiten, schapen of runderen voor te zetten. Daarom nam hij het lammetje van de arme man en zette dat zijn gast voor.' 5David ontstak in hevige woede over de rijke man en zei tegen Natan: 'Zo waar de HEER leeft, de man die zoiets doet verdient de dood. 6Viervoudig moet hij het lam vergoeden, omdat hij zich zo harteloos heeft gedragen.' 7Toen zei Natan: 'Die man, dat bent u!'

Preek

Lieve mensen,

Ooit, tijdens mijn studie, moest ik een scriptie schrijven over deze geschiedenis. Dat was nog in de tijd van typemachines, dus ik kon hem helaas niet meer terugvinden. Maar ik weet nog wel welke titel ik de scriptie meegaf. Dat was 'from a view to a kill'. De titel van een James Bond film die een tijdje daarvoor was uitgekomen. Van een blik tot een moord. Maar helaas, de professor had geen idee, dus ik kreeg geen extra punten voor mijn vindingrijkheid. Gelukkig had ik als ondertitel een Bijbeltekst uit Jakobus 1:

Slide: 14Maar zo vaak iemand verzocht wordt, komt dit voort uit de zuiging en verlokking zijner eigen begeerte. 15Daarna, als die begeerte bevrucht is, baart zij zonde; en als de zonde volgroeid is, brengt zij de dood voort. (NBG '51)

Dat begreep professor Ohman wel. En zo is het hier ook. David valt voor zijn begeerte en dat brengt meerdere zonden voort en uiteindelijk leidt dat tot de dood. De dood van Uria. Van een blik tot een moord. Deze geschiedenis heeft enorm veel voor ons te zeggen. Ik wil er vier elementen uitlichten.

Slide: 1. Luiheid en arrogantie

In 1 Korintiërs 10 zegt Paulus:

Slide: 12Laat daarom iedereen die denkt dat hij stevig overeind staat, oppassen dat hij niet valt.

Dat is wat met David aan de hand is. Tot voor kort ging hij mee met het leger en ging hij voorop in de strijd. Maar nu het weer oorlog is, nu denkt hij op zijn lauweren te kunnen rusten. Hij stelt zich boven het volk en dat is tegen zijn eigen principes. Zo verlies je het contact met het volk. En zet je de saamhorigheid op het spel.

Jezus doet dat later heel anders. Hij komt juist uit zijn hoge positie en vereenzelvigd zich zo met ons, dat Hij zelfs de dood ondergaat. David maakt de omgekeerde beweging.

En dat is teken van arrogantie. Dat blijkt als hij denkt dat hij zich dingen kan veroorloven die niet door de beugel kunnen. In de avondkoelte ziet hij een prachtige vrouw baden in de tuin. Het moet wel de vrouw van één van zijn officiers zijn, want die woonden rondom het paleis. Hij denkt over haar te

kunnen beschikken. En denkt ook onaantastbaar te zijn. Dus hij gaat met haar naar bed en stuurt haar daarna terug naar huis. Het is ongelooflijk dat hij dat denkt te kunnen maken.

Waar is de David die in de naam van de HEER streed tegen Goliath? Die op de vlucht Sauls leven niet nam, maar hem spaarde? Die diep afhankelijk en gehoorzaam was? David is gemakzuchtig geworden. Dat is natuurlijk een gevaar, als alles je voor de wind gaat. Ook bij ons. Waar heb je God voor nodig? Waar moet je van gered worden? Je wordt minder alert in je keuzes. Je schroeit je geweten toe en consumeert er op los. Zonder je te schamen. Na jou de zondvloed. Terwijl Jezus volgen net andersom is. Wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle.

Slide: 2. Hoe ga je om met verleiding?

Jezus zegt in de grondwet van zijn koninkrijk, de Bergrede:

Slide: ²⁸Dit zeg Ik daarover: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd. (Mat. 5)

Hoe kijk je? Hoe blijf je zuiver? Hoe had David moeten reageren toen hij Batseba zag baden in het maanlicht? Kijk, hij heeft heel wat *red flags* genegeerd. Hij had veel momenten om zijn verleiding de kop in te drukken. Hij had zich om kunnen keren toen hij haar naakt zag. Hij had niet hoeven navragen wie ze was. Hij had haar niet hoeven laten halen. Allerlei momenten waarop hij tot inkeer had kunnen komen.

Jezus zegt het dus nog veel stilliger: als je kijkt met begeerte, dan zit je al fout. Ik las ergens dat het gaat om je tweede blik. Je ziet een mooie vrouw of een mooie man. En daar kun je niks aan doen. Die komt gewoon in je blikveld. Maar als je dan nóg een keer kijkt. Je oog dwaalt af naar billen of borsten. Dan ga je in de fout. Dan kijk je met begeerte. Dus de tweede blik, daar gaat het om.

En dat blijkt lastig. David blijkt een man zoals alle andere. Wij zijn maar mensen. En daarom is het zo funest als je, zoals ik in het eerste punt aanklaakte, arrogant en lui bent. Als je denkt: dat overkomt mij niet. Ik kan nog wel flirten en een spelletje spelen. Ik weet tot hoe ver ik kan gaan. Je bent maar mens. Als je jezelf op de tweede blik betrapt, bekeer je dan. Doe het voortaan anders!

Slide: 3. Doofpot

En als het dan toch fout gegaan is. Doe dan niet alsof er niets gebeurd is. Dat is wat David natuurlijk wel probeert. Maar Batseba blijkt zwanger. En dan speelt David een afgrijselijk spelletje. Wil eerst dat Uria, de man van Batseba, met haar naar bed gaat, zodat die voor de vader door kan gaan. En als Uria dan meer integriteit toont dan David – want Uria voelt zich wél verbonden met al die andere mannen die aan het vechten zijn – dan moet hij uiteindelijk dood. David wil koste wat kost zijn blazoenschoon houden.

Maar hij kent God toch!? En jij toch ook? Waarom zou je je zonden toedekken? Waarom zou je doen alsof jou zulke dingen niet gebeuren? Ik mis nog wel eens de kwetsbaarheid onder christenen. Kijk, wij zijn niet van de cancel-cultuur. Als iemand een fout maakt in de wereld om ons heen, dan wordt hij of zij afgefakkeld. Er wordt zo keihard geoordeeld. Maar God leert ons toch anders!? We weten dat er bij Hem vergeving is. Zo mogen wij ook een gemeenschap zijn, waar fouten je niet kapot maken. Waar zonden je niet nagedragen worden. Waar je veilig bent met je falen. Dat is toch hét kenmerk

van een kerk. We zijn geen van allen volmaakt. Laten we dan ophouden stoer te doen alsof we dat wel zijn. We hebben geen doofpot nodig. Omdat we Jezus hebben. Die vergeeft. En laat je opnieuw beginnen.

David heeft dat ook geleerd. Want in één van zijn psalmen zingt hij dit:

Slide: ³Zolang ik zweeg, teerden mijn botten weg,
kreunend leed ik, de hele dag.
⁴Zwaar drukte uw hand op mij, dag en nacht,
mijn kracht smolt weg als in de zomerhitte.

⁵Toen beleed ik U mijn zonde,
ik dekte mijn schuld niet toe,
ik zei: 'Ik beken de HEER mijn ontrouw' –
en U vergaf mij mijn zonde, mijn schuld.

Dit is waar ieder mens het van moet hebben. Genade van God. En zo ook genadevol omgaan met elkaar. In deze tijd kan er juist op dit vlak een heilzame werking uitgaan van jou en mij. Zodat je door vergevend te leven de wereld een beetje mooier maakt.

Slide: 4. Spiegel

En dan wordt Natan naar David gestuurd. Het verhaal kan niet duidelijker. Als het over een ander gaat, dan oordeel je wel. Zo gaat dat toch? Ook daar zegt Jezus wat over in de Bergrede:

Slide: ¹Oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt. ²Want op grond van het oordeel dat je velt, zal over jou geoordeeld worden, en met de maat waarmee je meet, zal jou de maat genomen worden. ³Waarom kijk je naar de splinter in het oog van je broeder of zuster, terwijl je de balk in je eigen oog niet opmerkt? (Mat.7)

Je oordeel uitstellen, dat is wat Jezus van je vraagt. Omdat je zelf ook van genade moet leven. Omdat je zelf niet beter bent dan een ander. David wordt furieus op die man uit het verhaal van Natan. *De man die zoiets doet verdient de dood.* En dan die vinger van de profeet, die David aanwijst als de schuldige in dit verhaal.

Zo houdt God David een spiegel voor. Als je met één vinger naar de ander wijst, dan wijs je met drie vingers naar jezelf. Dus oordeel niet, David. Je hebt genoeg aan je eigen misstappen. Om daar mee om te gaan en er van te leren. Dat is een levenslang proces. En als je een ander dan aanspreekt, dan altijd vragend en kwetsbaar. Niet vanuit de hoogte, omdat je van jezelf weet dat je geen haar beter bent. Je kunt anderen alleen een spiegel voorhouden als je er zelf ook regelmatig in kijkt. En eerlijk bent over jezelf.

...

Vier lessen uit deze lange geschiedenis. Er zijn er vast nog wel meer uit te halen. Maar dit is de kern die ik je vandaag mee wil geven. Word niet lui en arrogant als christen. En bewaar je oog: kijk geen tweede keer. Wees overtuigd van Gods barmhartigheid en wees open over je falen. En laat de

Waterpleinkerk ook een gemeenschap zijn waar je veilig bent, ook als je faalt. En ook: laat je spiegelen. Dan ben je een mens naar Gods hart.

Amen